

Cizí text v mé odborné práci

PŘEDMĚT PSANÍ ODBORNÉHO TEXTU

DUBEN 2019

Proč citujeme?

- dokazujeme vlastní znalost problematiky obsažené v závěrečné práci
- dokazujeme schopnost práce se zdroji
- odkazujeme čtenáře na další literaturu, např. že se už dané téma řešilo
- citovanou literaturou podkládáme závěry ve svém výzkumu (zesílíme naši argumentaci)
- identifikujeme použité zdroje pro možnost jejich dohledání

Plagiátorství

Za plagiátorství se považuje:

- úmyslné kopírování cizího textu a jeho vydávání za vlastní
- okopírování obrázku, tabulek, grafů apod. bez uvedení citace a odkazu na původní zdroj
- nedbalé nebo nepřesné citování použité literatury
- opomenutí citace (byť neúmyslné) některého využitého zdroje
- nesprávné parafrázování
- necitování zdroje převzaté myšlenky, i když zapsané vlastními slovy
- pouhá změna slovosledu či pozměnění výrazů původního textu bez uvedení doslovné citace

Zásady citování

- ujasnit si typ dokumentu (u obrázku – cituji dokument, ve kterém obrázek je), formu dokumentu + najít si příslušný vzor citace
- citace by měla být úplná, přehledná a jasná
- při citování je třeba dbát na přehlednost údajů v citacích a v seznamu použité literatury, a dodržovat u všech citací shodná pravidla a shodnou formální úpravu
- uvádět dokumenty, které byly v práci skutečně využity
- údaje pro tvorbu citací je nutné vždy přebírat z primárního zdroje
- zapisovat údaje v jazyce citovaného dokumentu
- u citování online zdrojů je důležité, aby bylo možné použitý zdroj zpětně dohledat
- pokud je při práci a při psaní používán k tvorbě citací některý z pomocných nástrojů, výsledek je nutné si překontrolovat

Co citovat?

Pokud převezmeme něčí text, obrázek, tabulku, graf, data a pod. - musíme citovat autora

Když ke své tabulce či grafu použijeme data jiného autora nebo subjektu, musíme uvést jejich zdroj

Převezmeme-li cizí myšlenku, nápad, názor, výsledky práce - musíme citovat autora

Pokud použijeme část ze své vlastní publikované práce - citujeme i sebe

Co citovat nemusíme?

Citovat nemusíme, pokud se jedná o všeobecně známé informace

Za všeobecně známé informace jsou považovány **základy oboru** a vše, **co patří k všeobecnému vzdělání (encyklopedie)**

Citovat nemusíme ani známá fakta

Např. když píší **... po podepsání Maastrichtské smlouvy v únoru 1992...** není potřeba citovat zdroj, protože datum podepsání smlouvy je známý fakt.

ALE pokud ze zdroje převezmu doslovně celou část textu, týkající se Maastrichtské smlouvy, citovat musím:

- o "Mezivládní konference o hospodářské a měnové unii svolaná na prosinec 1990 byla doplněna konferencí o politické unii, se snahou zahrnout většinu již diskutovaných oblastí prohloubené spolupráce do nového a pevnějšího rámce *Smlouvy o Evropské unii* (SEU). Ta byla podepsána dvanácti členy ES v únoru 1992 v nizozemském Maastrichtu."

PLECHANOVÁ, Běla. 90. léta. In: *Euroskop.cz* [online]. © 2005-12 Vláda České republiky. [Cit. 12.10.2012]. Dostupné z:

<https://www.euroskop.cz/8889/sekce/90-leta/>

Časté chyby v citacích

Použití různých citačních manažerů a pomůcek k vytváření bibliografických citací

Každá jednotlivá citace je sice podle ISO 690 v pořádku, ale nelze je použít do jednoho seznamu

Norma totiž nedává jednoznačný návod na to, jak citovat. Pouze určuje povinné prvky citace a do jisté míry jejich pořadí - „...norma nepředepisuje konkrétní styl odkazu nebo citace. Příklady [...] nejsou předepisující, pokud jde o styl a interpunkci.“

- BULGARELLI, Ulderico — CERIMELE, Maria Mercede — ZARETTI, Anna. *A numerical model related to an astrophysical problem*, Applied Mathematics and Computation, January 1989. Vol. 29, no. 1, str. 17-38
- DÄNIKEN, Erich von, 1994. *Prorok minulosti*. Praha: Naše vojsko.. Fakta a svědectví, sv. 119. ISBN 80-206-0434-0.
- Doleček, J. (2009). *Moderní učebnice elektroniky*. 6. díl, Kmitočtové filtry, generátory signálu a převodníky dat. Praha: BEN. ISBN 978-80-7300-240-4.
- HANUŠ, J. ed. *Dějiny kultury a civilizace Západu v 19. století*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2002. Dějiny a kultura, sv. 5. ISBN 80-7325-006-3.
- Herout, Pavel. *Učebnice jazyka C*. 6. vyd. České Budějovice: Kopp, 2009. ISBN 978-80-7232-383-8.
- HROMÁDKO, Jan, Jiří HROMÁDKO a Petr MILER, Vladimír HÖNIG a Martin CINDR. Technologie výroby biopaliv druhé generace. *Chemické listy*. 2010, 104(8), 784-790. ISSN 0009-2770.
- KOTLER, Philip a ARMSTRONG, Gary. *Principles of Marketing*. 9th ed. New Jersey: Prentice-Hall, 2001. ISBN 0-13-029368-7.

Časté chyby v citacích

Nesoulad odkazů a seznamu citací

- v textu práce je harvardský způsob odkazování (jméno, datum) ALE v soupisu bibliografických citací není rok vydání práce hned za autorem, přitom na tom je celý tento styl (systém) postaven

Opomenutí mezery za interpunkčním znaménkem

- ŠIMETKA, Ondřej. Zmenšující (destruktivní) operace. *Moderní gynekologie a porodnictví*, 2009, roč. 18, č. 3, s. 285-289. ISSN: 1211-1058.

Oboustranná mezera kolem dvojtečky v názvech s podnázvem mezery

- Většinou vznikne kopírováním z knihovního katalogu
- PROŠKOVÁ, Eva. Mýty a skutečnost specializované způsobilosti všeobecných sester. *Florence : časopis moderního ošetřovatelství*, 2010, 6(6), 3-4. ISSN 1801-464X.

Odkazy v textu, citace

Odkazy v textu mají zajistit:

1. aby čtenář poznal, co jsme převzali od někoho jiného
2. aby v seznamu citací našel dílo, odkud jsme čerpali, včetně konkrétní části v citovaném díle.

Odkaz uvádíme v textu bezprostředně za citátem či parafrází. Použijeme-li přímou citaci nebo parafrázi, je nutné odkázat přímo na konkrétní stranu citovaného díla:

- ... kvalitu tisku ovlivňovalo i zacházení s papírem, při velkém teplotním rozdílu mezi skladem papíru a tiskárnou, bylo potřeba nechat papír aklimatizovat přímo v tiskárně (Vránková 1998, s. 77).

Odkazovat můžeme i na dílo jako celek:

- Např. pokud v textu pouze zmiňujeme, že Klaus nesouhlasí s všeobecným názorem na příčiny globálního oteplování, stačí odkázat na celou knihu, která je problému věnována:

... proti teorii globálního oteplování se otevřeně staví Václav Klaus (2007).

Citace obsahují všechny potřebné údaje potřebné k nalezení dokumentu nebo jeho části.

- KLAUS, Václav, 2007. *Modrá, nikoli zelená planeta*. Praha: Dokořán. ISBN 978-80-7363-152-9.
- VRÁNKOVÁ, Jitka, 1998 Technická revoluce v malé tiskárně. In: *Tiskárny a tisky 19. století*. Jindřichův Hradec: Okresní muzeum v Jindřichově Hradci. 75-78. ISBN 80-86227-00-6.

Citace přímá

- text je z původního díla převzat doslovně
- včetně typografického zdůraznění
- je v uvozovkách
- autor je citován, zdroj je ocitován

Ve vlastní odborné práci bychom neměli mít víc než 10 % citací

Pokud používáme přímé citace příliš často, působí text roztržitěně, protože každý autor má svůj osobitý styl psaní → vhodnější jsou parafráze

Parafráze = nepřímá citace

- text je interpretován vlastními slovy
- zpravidla je kratší než originální text
- nemění se jeho význam
- nedává se do uvozovek
- autor a zdroj je ocitován
- je vhodnější než citovat pasáž, která není výjimečná

Abychom mohli vytvořit parafrázi, musíme originální text dokonale pochopit

Parafrázi nevytvoříme tak, že pouze zaměníme některá slova za synonyma

Text v knize

Jde obvykle o první stadium výzkumu, protože tuto práci může marketingový pracovník doslova provádět u psacího stolu. Důležitým zdrojem budou při tom interní záznamy organizace.

HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. 205 s. Str. 69.

Text v DP

Jedná se o první stadium výzkumu, protože tuto práci může marketingový pracovník doslova provádět u psacího stolu. V této fázi jsou využity všechny dostupné zdroje informací.

SPRÁVNĚ nebo ŠPATNĚ?

Text v knize

Jde obvykle o první stadium výzkumu, protože tuto práci může marketingový pracovník doslova provádět u psacího stolu. Důležitým zdrojem budou při tom interní záznamy organizace.

HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. 205 s. Str. 69.

Text v DP

Jedná se o první stadium výzkumu, protože tuto práci může marketingový pracovník doslova provádět u psacího stolu. V této fázi jsou využity všechny dostupné zdroje informací.

1. Doslova okopírovaná část textu
2. Použitá část není v uvozovkách
3. Práce není citována

ŠPATNĚ

PLAGIÁT

Jde obvykle o první stadium výzkumu, protože tuto práci může marketingový pracovník doslova provádět u psacího stolu. Důležitým zdrojem budou při tom interní záznamy organizace.

HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. 205 s. Str. 69.

Jedná se o „první stadium výzkumu, protože tuto práci může marketingový pracovník doslova provádět u psacího stolu“¹. V této fázi jsou využity všechny dostupné zdroje informací.

1. HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. Str. 69.

SPRÁVNĚ nebo ŠPATNĚ?

Jde obvykle o první stadium výzkumu, protože tuto práci může marketingový pracovník doslova provádět u psacího stolu. Důležitým zdrojem budou při tom interní záznamy organizace.

HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. 205 s. Str. 69.

Jedná se o „první stadium výzkumu, protože tuto práci může marketingový pracovník doslova provádět u psacího stolu“¹. V této fázi jsou využity všechny dostupné zdroje informací.

1. HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. Str. 69.

1. Doslova okopírovaná část textu je v uvozovkách
2. Práce je citována

SPRÁVNĚ

Text v knize

Jde obvykle o první stadium výzkumu, protože tuto práci může marketingový pracovník doslova provádět u psacího stolu. Důležitým zdrojem budou při tom interní záznamy organizace.

HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. 205 s. Str. 69.

Text v DP

Jde zpravidla o první fázi výzkumu, protože tuto práci může marketingový odborník doslova provádět u svého počítače. Významným zdrojem budou při tom vnitřní záznamy organizace

SPRÁVNĚ nebo ŠPATNĚ?

Text v knize

Jde obvykle o první stadium výzkumu, protože tuto práci může marketingový pracovník doslova provádět u psacího stolu. Důležitým zdrojem budou při tom interní záznamy organizace.

HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. 205 s. Str. 69.

Text v DP

Jde zpravidla o první fázi výzkumu, protože tuto práci může marketingový odborník doslova provádět u svého počítače. Významným zdrojem budou při tom vnitřní záznamy organizace

1. Slova nahrazená synonymy
2. Práce není citována

ŠPATNĚ

PLAGIÁT

Jde obvykle o první stadium výzkumu, protože tuto práci může marketingový pracovník doslova provádět u psacího stolu. Důležitým zdrojem budou při tom interní záznamy organizace.

HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. 205 s. Str. 69.

„Jde zpravidla o první fázi výzkumu, protože tuto práci může marketingový odborník doslova provádět u svého počítače. Významným zdrojem budou při tom vnitřní záznamy organizace“¹

1. HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. Str. 69.

SPRÁVNĚ nebo ŠPATNĚ?

Text v knize

Jde obvykle o první stadium výzkumu, protože tuto práci může marketingový pracovník doslova provádět u psacího stolu. Důležitým zdrojem budou při tom interní záznamy organizace.

HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. 205 s. Str. 69.

Text v DP

„Jde zpravidla o první fázi výzkumu, protože tuto práci může marketingový odborník doslova provádět u svého počítače. Významným zdrojem budou při tom vnitřní záznamy organizace“¹

1. HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. Str. 69.

- Text v uvozovkách není citován přesně

ŠPATNĚ

Text v knize

Jde obvykle o první stadium výzkumu, protože tuto práci může marketingový pracovník doslova provádět u psacího stolu. Důležitým zdrojem budou při tom interní záznamy organizace.

HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. 205 s. Str. 69.

Text v DP

Hannagan uvádí, že jde zpravidla o první fázi výzkumu, kterou není potřeba provádět v terénu, ale využívá například materiály organizace.¹

1. HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. Str. 69.

SPRÁVNĚ nebo ŠPATNĚ?

Jde obvykle o první stadium výzkumu, protože tuto práci může marketingový pracovník doslova provádět u psacího stolu. Důležitým zdrojem budou při tom interní záznamy organizace.

HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. 205 s. Str. 69.

Hannagan uvádí, že jde zpravidla o první fázi výzkumu, kterou není potřeba provádět v terénu, ale využívá například materiály organizace.¹

1. HANNAGAN, Tim J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1996. Str. 69.

1. Text je parafrázován
2. Práce je citována

SPRÁVNĚ

Odkaz v textu ¹, [1],(1), apod.

Parafráze

Ke kriticky ohroženým druhům se řadí také luňák červený (*Milvus milvus*), vyskytující se také na našem území.¹ Hnízdí například v lužních lesích při řece Dyji spolu s dalšími vzácnými druhy ptáků (luňák hnědý či kormorán velký).² Vojtěch Mrlík uvádí, že „luňák červený u nás do roku 1976 prakticky nehnízdil a dnes u nás hnízdí asi čtyřicet párů tohoto dravce.“³

Soupis literatury (Seznam bibliografických citací)

Přímá citace

1. MARTIŠKO, Josef. *Ochrana dravců a sov v zemědělsky využívané krajině*. Brno: EkoCentrum, 1999. ISBN 80-902203-8-X.
2. CHVÁTAL, Marek (ed.). *Ptačí oblasti České republiky: Special protection areas of the Czech Republic*. Praha: Aventinum, 2009. ISBN 978-80-87051-53-5.
3. MRLÍK, Vojtěch. Luňák červený. In: *Hlas pro tento den*. Český rozhlas, 16. ledna 2004. Dostupné také z: http://www.rozhlas.cz/hlas/dravci/_zprava/lunak-cervenyy--101111

Procvičování

Výchozí text:

Studenti používají při psaní poznámek příliš často přímé citace, a v důsledku toho nadužívají citace ve finální práci. Přímé citace by měly tvořit pouze asi 10 % vašeho finálního rukopisu. Proto byste se měli snažit omezit množství doslovných přepisů zdrojových materiálů při psaní poznámek.

Lester, James D. *Writing Research Papers*. 2nd ed. Glenview: Scott, c1976, s. 46-47.

Úkol 😊: Vytvořte parafrázi k výchozímu textu

Příklady parafráze

Výchozí text:

Studenti používají při psaní poznámek příliš často přímé citace, a v důsledku toho nadužívají citace ve finální práci. Přímé citace by měly tvořit pouze asi 10 % vašeho finálního rukopisu. Proto byste se měli snažit omezit množství doslovných přepisů zdrojových materiálů při psaní poznámek.

Lester, James D. *Writing Research Papers*. 2nd ed. Glenview: Scott, c1976, s. 46-47.

Příklad 1:

V odborných textech studenti často nadměrně citují, neudrží počet přímých citací v rozumné míře. Problém obvykle vzniká už při psaní výpisků, je nezbytné minimalizovat doslovné opisování materiálů. (Lester, 46-47).

Příklad 2:

Při psaní poznámek by studenti měli omezit množství přímých citací ze zdrojů, to jim pomůže minimalizovat množství přímých citací v rukopise. (Lester, 46-47).

Příklad plagiátu

Studenti příliš často užívají přímých citací při psaní poznámek, a díky tomu jich používají příliš mnoho i ve finální práci. Správně by rukopis měl obsahovat pouze asi 10% přímých citací. Proto je důležité omezit opisování zdrojových materiálů při psaní poznámek.

Výchozí text:

Studenti používají při psaní poznámek příliš často přímé citace, a v důsledku toho nadužívají citace ve finální práci. Přímé citace by měly tvořit pouze asi 10 % vašeho finálního rukopisu. Proto byste se měli snažit omezit množství doslovných přepisů zdrojových materiálů při psaní poznámek.

Lester, James D. *Writing Research Papers*. 2nd ed. Glenview: Scott, c1976, s. 46-47.

Příklad citace

"Přímé citace by měly tvořit pouze asi 10 % vašeho finálního rukopisu. Proto byste se měli snažit omezit množství doslovných přepisů zdrojových materiálů při psaní poznámek." (Lester, 46-47).

Výchozí text:

Studenti používají při psaní poznámek příliš často přímé citace, a v důsledku toho nadužívají citace ve finální práci. Přímé citace by měly tvořit pouze asi 10 % vašeho finálního rukopisu. Proto byste se měli snažit omezit množství doslovných přepisů zdrojových materiálů při psaní poznámek.

Lester, James D. *Writing Research Papers*. 2nd ed. Glenview: Scott, c1976, s. 46-47.

Poznámky k citování a odkazům v textech

Prvky citace – tvůrce / autor

V citaci uvádíme osoby nebo korporace (organizace/akce) uvedené na titulním listu nebo jeho ekvivalentu, zodpovědné za vytvoření dokumentu, zpravidla autora nebo editora

Podle typu citované jednotky je tvůrcem i skladatel, ilustrátor, interpret, fotograf apod.

Hlavního tvůrce uvádíme před názvem dokumentu

Osoby, které se na díle podílely menší měrou, zapisujeme až za názvovými údaji

Tam, kde nelze určit autora, může v roli tvůrce být i celá organizace

- [HEROUT, Pavel](#). *XSLT 2.0 a SVG prakticky*. České Budějovice: Kopp, 2010. ISBN 978-80-7232-406-4.
- [DÄNIKEN, Erich von](#). *Prorok minulosti*. Přeložil R. ŘEŽÁBEK. Praha: Naše vojsko, 1994. Fakta a svědectví, sv. 119. ISBN 80-206-0434-0.
- [SHAKESPEARE, William](#). *Jak se vám líbí* [As you like it]. Vyd. 2. Přeložil Martin HILSKÝ. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-290-3.
- [DOUBRAVOVÁ, Jarmila, ed.](#) *Společenské hry: analytický přístup*. Dobrá voda: Čeněk, 2003. ISBN 80-86473-35-X.
- [DVOŘÁK, Antonín](#). *Slovanské tance: op. 46* [hudebnina]. Pro tři nástroje a klavír upravil Martin HYBLER. Praha: Editio Bärenreiter Praha, 2005. H 592. ISMN M-2601-0337-5.
- [BURIAN, Zdeněk](#). *Ani ryba ani pták*. Text Bořivoj ZÁRUBA. [Praha]: Granit, ©1993. ISBN 80-901443-7-3.
- [SAUDEK, Jan](#). *Divadlo života*. Sest. a slovem doprovodila Daniela MRÁZKOVÁ. Praha: Panorama, 1991.
- [NÁRODNÍ AGENTURA SOCRATES](#). *Rozšíří vstup mé země do Evropské unie možnosti mého studia?* Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, ©2003. ISBN 80-86345-34-3.

Více tvůrců

Do tří autorů uvádíme všechny

Pokud má dokument více než tři autory, je-li to možné, uvádíme všechny NEBO zapíšeme prvního autora a přidáme zkratku „et al.“, „aj.“ (nebo ekvivalent v řeči, ve které píšeme práci)

Jméno prvního autora uvádíme vždy v invertovaném tvaru, který je vhodný k abecednímu řazení:

PŘÍJMENÍ, Jméno

Jména druhých a dalších autorů uvádíme stejným způsobem:

PŘÍJMENÍ, Jméno, PŘÍJMENÍ, Jméno a PŘÍJMENÍ, Jméno

- o [KOTLER, Philip](#) a [ARMSTRONG, Gary](#). *Principles of Marketing*. 9th ed. New Jersey: Prentice-Hall, 2001. ISBN 0-13-029368-7.

Nebo mohou být v přímém pořadí, jak je tomu např. ve stylech MLA a Chicago:

PŘÍJMENÍ, Jméno, Jméno PŘÍJMENÍ a Jméno PŘÍJMENÍ

- o [KOTLER, Philip](#) a [Gary ARMSTRONG](#). *Principles of Marketing*. 9th ed. New Jersey: Prentice-Hall, 2001. ISBN 0-13-029368-7.

Dokument s mnoha tvůrci

U dokumentů, které mají mnoho autorů, ale žádný z nich není dominantní (např. encyklopedie, film, konference...), je prvním údajem v citaci **název díla**

- *Visual encyclopedia*. London: Dorling Kindersley, 1998. ISBN 0-7513-0534-0.
- *Musíme si pomáhat* [film]. Režie Jan HŘEBEJK. Česko, 2000.
- *Hudební historie Karlových Varů a západočeského regionu ve XX. století: konference - setkání významných osobností české hudby 20. září 2008 v rámci jubilejního 50. Dvořákova karlovarského podzimu*. Karlovy Vary: Karlovarský symfonický orchestr, ©2008.

Uvádění jmen autorů

Jména autorů **uvádíme v podobě, v jaké jsou na titulním listu**

V invertované podobě uvádíme křestní jména a další části po příjmení

Úprava dalších částí by měla odpovídat **zvyklostem jazyka a země autora**

- o DE LA FLOR, Grace [angličtina]
- o LA FONTAINE, Jean de [francouzština]
- o LA BÉDOLLIÈRE, Émile de [francouzština]
- o GOETHE, Johann Wolfgang von [němčina]
- o CERVANTES SAAVEDRA, Miguel de [španělština]

Tvůrcem je organizace

Název organizace uvádíme **do hranaté závorky**, je-li jméno organizace na dokumentu uvedeno zkratkou a známe-li její plný název

Tuto podmínku **není nutné dodržovat u organizací obecně známých pod zkratkou** (NATO, UNESCO, pokud píšeme pro české čtenáře ČEZ, RWE apod.)

- [ZČG \[Západočeská galerie\]](#).
- [Odbor KČT v Rokycanech \[Odbor Klubu československých turistů v Rokycanech\]](#). *Průvodce Rokycanskem a Zbizožskem*. Praha: Československý kompas, 1923. Průvodce Československého kompasu sv. 5.
- [RWE](#). *RWE se představuje*. Essen: RWE, 1999.

Tvůrce je anonymní

Používáme-li **formu odkazování jméno–datum**, uvádíme na místě jména zkratku **Anon**.

U ostatních forem odkazování **uvádíme na prvním místě název díla**.

Název a dlouhý název

Název uvádíme tak, jak je na titulní straně.

Pokud je citovaná jednotka známa pod jiným názvem, je vhodné jej uvést v hranaté závorce za názvem.

- o DEFOE, Daniel. *Život a zvláštní podivná dobrodružství Robinsona Crusoe námořníka z Yorku* [Robinson Crusoe].

Dlouhý název lze zkrátit vynecháním některých slov a jejich nahrazením třemi tečkami

Nelze vynechávat počáteční slova (výjimkou jsou členy).

- o Šest let výuky oboru knihovnické a informační systémy a služby na SŠ obchodu, služeb a řemesel a Jazykové škole s právem SJZ v Táboře, aneb, Proč se státi knihovníkem?

můžeme např. zkrátit:

Šest let výuky oboru knihovnické a informační systémy a služby...

Název

Podnázev uvádíme, pokud přináší důležitou informaci k obsahu, nebo je potřebný k určení citovaného dokumentu

Chybějící název napíšeme do hranaté závorky

Upřesnění nejasného názvu, překlad apod. můžeme uvést do hranaté závorky za název

- *Die auf dem Monitoring der Oberflächengewässer in ihrer Gewässergüte im Flußgebiet basierende fluviale Bodenerosionuntersuchung* [Průzkum eroze půdy založený na sledování jakosti povrchové vody v povodí].

Název u vícedílného dokumentu

Citujeme-li **konkrétní díl vícedílného dokumentu**, název (případně i podnázev) celého díla píšeme kurzívou, dále pokračujeme „normálním“ písem: číslem dílu a názvem dílu

Název celého dokumentu: podnázev celého dokumentu. Díl. Název dílu.

- PETRÁŇ, Josef. *Dějiny hmotné kultury. I/2, Kultura každodenního života od 13. do 15. století*. Praha: SPN, 1985.
- DOLEČEK, Jaroslav. *Moderní učebnice elektroniky. 2. díl, Polovodičové prvky a elektronky*. Praha: BEN, 2005. ISBN 80-7300-161-6.
- ŠVÁCHA Rostislav a PLATOVSKÁ Marie, ed. *Dějiny českého výtvarného umění. VI/2, 1958-2000*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1488-8.

Název příspěvku a název mateřského (zdrojového) dokumentu

Název příspěvku (článku, stati) musí být typograficky odlišen od názvu zdrojového dokumentu
V názvu zdrojového dokumentu (sborníku, knihy, časopisu...) proto používáme **kurzivu**

Předložka In:

- před názvem zdrojového dokumentu příspěvku musíme použít pro příspěvek v monografii – např. ve sborníku
- u příspěvků v časopisech se předložka **In:** nepoužívá

- POTUŽÁK, Tomáš. Postponed traffic flow characteristics transfer in distributed simulation of road traffic. *In: Software Engineering Techniques in Progress*. Wrocław: Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, 2008, s. 245–258. ISBN 978-83-7493-421-3.

- RŮŽIČKA, Jiří et al. Pyramid projection: validation of a new method of skin defect measurement. *Physiological Research*. 2007, **56**(1), 99–105. ISSN 0862-8408.

Název konference, názvové údaje vedlejší na webových stránkách

U konference, která se opakuje pod stejným názvem, je nutné uvádět datum (minimálně rok) a místo konání:

- Interspeech 2006: [Pittsburgh, USA](#)
- TSD [Text, speech and dialogue] 2009: [Pilsen, Czech Republic](#).
- SIGMAP [Conference on Signal Processing and Multimedia Applications] 2010: [Athens, Greece](#).

Webové stránky

Název vedlejší stránky. *Název hlavní webové stránky: podnázev hlavní webové stránky.*

- [Proč a co hledat](#). *Infogram: portál pro podporu informační gramotnosti* [online]. Infogram, ©2011. [Cit. 16.8.2011]. Dostupné z: <http://www.infogram.cz/article.do?articleId=1363>
- [Návody na citování](#). *Citace.com* [online]. Verze 2.0. Citace.com, ©2004-2011. [Cit. 16.8.2011]. Dostupné z: <http://www.citace.com/odkazy.php>

Elektronické informační zdroje

Typ nosiče / média

Typ nosiče je pro elektronické informační zdroje povinný. Je-li to potřebné, můžeme elektronický zdroj blíže specifikovat:

- [online]
- [disk]
- [online databáze]

Požadavky na systém

Pokud je potřeba, uvádíme v poznámce požadavky na systém a podobné informace, např. velikost souboru, požadavky na software apod.

Datum aktualizace / revize / vydání

Pokud je k dispozici, je pro online zdroje povinné.

- Definice druhů výsledků výzkumu, vývoje a inovací. *Výzkum a vývoj České republiky* [online]. Rada pro výzkum, vývoj a inovace, ©2011. [Poslední změna 19.01.2011 09:54](#) [cit. 27.7.2011]. Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=29415>

Elektronické informační zdroje

Datum citování

Vzhledem k proměnlivosti online zdrojů a jejich umístění, je datum, kdy jsme měli zdroj otevřený, povinný údaj. Uvádíme ho do hranaté závorky za výraz *cit.*

- [cit. 3.6.2011]

Dostupnost a přístup

Povinné údaje u online zdrojů. **Dostupné z:** úplná adresa. Je-li třeba na konci řádku adresu rozdělit, dělíme ji vložením mezery za lomítko. Pokud má zdroj přiděleno DOI, preferujeme ho před URL adresou.

Jak najdeme DOI

Je-li k dokumentu omezený přístup, je vhodné informaci v citaci uvést. Je možné uvést informace o dalších formách a umístění. U složitých webových adres je možné za **Path:** vypsát cestu.

- DAVIES, Lorraine, FORD-GILBOE, Marilyn and HAMMERTON, Joanne. Gender Inequality and Patterns of Abuse Post Leaving. *Journal of Family Violence* [online]. Springer. Jan 2009, 24(1), 27-39 [cit. 13.6.2011]. **Dostupné z:** doi:10.1007/s10896-008-9204-5.
- BANABIC, Dorel. *Advanced Methods in Material Forming* [online]. Springer, 2007 [cit. 13.6.2011]. **Dostupné z MyiLibrary:** http://lib.myilibrary.com?ID=86355
- ČADA, Roman. Degree conditions on induced claws. *Discrete Mathematics* [online]. Elsevier. 6 December 2008, 308(23), 5622-5631 [cit. 13.6.2011]. ISSN: 0012-365X. **Dostupné prostřednictvím Science Direct z:** doi:10.1016/j.disc.2007.10.026
- ČAPEK, Karel. *Válka s mloky* [online]. 20. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1981. Spisy, sv. 9 [cit. 13.6.2011]. **Dostupné z:** http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/34/75/66/valka_s_mloky.pdf. **Text je rovněž dostupný v html, rtf, txt, pđb, prc a epub z:** http://www.mlp-old.cz/karelcapek/
- TICHÁ, Jana a TICHÝ, Miloš. Jméno Zdeňka Milera nese jedna z planetek obíhajících kolem Slunce. In: *Věda.cz* [online]. 21.4.2011 [cit. 27.7.2011]. **Dostupné z:** http://www.veda.cz/article.do?articleId=68377. **Path:** homepage; články; 21.4.2011.

Audiovizuální dokumenty

Je potřeba uvést informace týkající se formátu (např. DVD, MPEG-4, 16mm film).

- Lebauer, Roni S. *Learn to listen, listen to learn: academic listening and note-taking* [zvukový záznam na 6 kazetách]. White Plains: Longman, 2000. ISBN 0-13-919457-6.
- WERICH, Jan. *Balada z hadrů* [zvukový záznam na CD]. Záznam představení z Divadla ABC z roku 1957. Praha: Lotos, 2004. Nakl. číslo: 0137-2 811 Lotos.
- WALTARI, Mika. *Egyptian Simuhet* [audiokniha na CD ve formátu mp3]. Čte Josef ČERVINKA v rozhlasové nahrávce z roku 1983. [Praha]: Radioservis, 2011.
- *Arabia felix* [videozáznam na DVD]. TravelVideoStore, [20--]. Cosmos Global documentaries: global edu-tainment documentary series, 04.
- STROGATZ, Steven. *Chaos* [videozáznam na 4 DVD]. Chantilly: Teaching Company, ©2008. Great courses. Science & mathematics.
- TŘEŠTÍKOVÁ, Helena. *Katka: 14 let zápasu s drogovou závislostí v dokumentárním filmu Heleny Třeštkové* [videozáznam na DVD]. Dokumentární film z roku 2009. Praha: Sony BMG, 2010.

Online knihy, monografické dokumenty

Tvůrce. *Název publikace*. *Vedlejší názvy* [typ nosiče]. Vydání. *Další tvůrce*. Místo: nakladatel, datum publikování [cit. datum citování]. Edice, číslo edice. ISBN. Dostupné z: DOI nebo adresa.

- BANABIC, Dorel. *Advanced Methods in Material Forming* [online]. Springer, 2007 [cit. 13.6.2011]. Dostupné z MyiLibrary: <http://lib.myilibrary.com?ID=86355>
- ČAPEK, Karel. *Válka s mlouky* [online]. 20. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1981. Spisy, sv. 9 [cit. 5.8.2015]. Dostupné z: http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/34/75/66/valka_s_mlouky.pdf Rovněž dostupné v html, rtf, txt, pdb, prc a epub z: <http://search.mlp.cz/cz/titul/valka-s-mlouky/3347566/>
- ČAPEK, Karel. *R.U.R.* [online] Release Date: August 2, 2004 [cit. 13.6.2011]. Dostupné z: <http://www.gutenberg.org/ebooks/13083>

Online časopisy/seriály jako celek

Název časopisu. *Vedlejší názvy* [typ nosiče]. Místo: nakladatel, vychází od- [cit. datum citování]. ISSN. Dostupné z: DOI nebo adresa.

- *Ikaros: Elektronický Časopis o Informační Společnosti* [online]. Praha: Ikaros, 1997- [cit. 27.6.2011]. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://www.ikaros.cz/>
- *ElectroScope* [online]. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2007- [cit. 27.6.2011]. ISSN 1802-4564. Dostupné z: <http://electroscope.zcu.cz>
- *EU annual report on human rights* [online]. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2000- [cit. 27.6.2011]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=970>

Online časopisy/seriály – jednotlivé číslo

Název časopisu. Vedlejší názvy [typ nosiče]. Místo: nakladatel, číslování [cit. datum citování]. ISSN. Dostupné z: DOI nebo adresa.

- *ElectroScope* [online]. 2010, č. 4 [cit. 27.6.2011]. ISSN 1802-4564. Dostupné z: <http://147.228.94.30/index.php?id=31:islo-42010>
- *D-Lib Magazine* [online]. Corporation for National Research Initiatives, May/June 2011, 17(5/6) [cit. 6.5.2011]. ISSN 1082-9873. Dostupné z: [doi:10.1045/may2011-contents](http://doi.org/10.1045/may2011-contents)

Příspěvky v online časopisech / seriálech

Tvůrce. Název příspěvku. Další informace o příspěvku. Název časopisu. Vedlejší názvy [typ nosiče]. Místo: nakladatel, číslování, strany [cit. datum citování]. ISSN. Dostupné z: DOI nebo adresa.

- BITUŠÍKOVÁ, Alexandra a LUTHER, Daniel. Sustainable diversity and public space in the city of Bratislava, Slovakia. *Anthropological Notebooks* [online]. Ljubljana (Slovenia): Slovene Anthropological Society, 2010, 16(2) [cit. 13.6.2011]. ISSN 1408-032X. Dostupné z: http://www.drustvo-antropologov.si/AN/PDF/2010_2/Anthropological_Notebooks_XVI_2_Bitusikova.pdf
- ČADA, Roman. Degree conditions on induced claws. *Discrete Mathematics* [online]. Elsevier, 6 December 2008, 308(23), 5622-5631 [cit. 13.6.2011]. ISSN 0012-365X. Dostupné prostřednictvím Science Direct z: [doi:10.1016/j.disc.2007.10.026](http://doi.org/10.1016/j.disc.2007.10.026)
- ALLEN, Robert B. Model-Oriented Scientific Research Reports. *D-Lib Magazine* [online]. May/June 2011, 17(5/6) [cit. 6.5.2011]. ISSN 1082-9873. Dostupné z: [doi:10.1045/may2011-allen](http://doi.org/10.1045/may2011-allen)
- KNOPOVÁ, Martina. Bezpečnost dat v informačních systémech. *Ikaros* [online]. 2011, 15(6) [cit. 14.06.2011]. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://www.ikaros.cz/node/6946>
- BRATKOVÁ, Eva. Co přináší třetí vydání mezinárodní normy ISO 690:2010. *Ikaros* [online]. 2010, 14(9) [cit. 02.06.2011]. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://www.ikaros.cz/node/6358>

Webové stránky / webové sídlo

Dominantní tvůrce. *Název*. *Vedlejší názvy* [typ nosiče]. *Další tvůrce*. Místo: nakladatel, datum publikování. Datum aktualizace [cit. datum citování]. Dostupné z: DOI nebo adresa. *Path*: cesta.

- *Infogram: Portál pro podporu informační gramotnosti* [online]. Infogram: ©2011 [cit. 19.7.2011]. Dostupné z: <http://www.infogram.cz/>
- *Výzkum a vývoj v České republice* [online]. Praha: Rada pro výzkum, vývoj a inovace, ©2011. Poslední změna 27.07.2011 13:27 [cit. 27.7.2011]. Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz>
- *The 9th World Shakespeare Congress. Renaissance Shakespeare: Shakespeare Renaissances. Prague, Czech Republic. 17.–22. 7.2011* [online]. [Cit. 27.7.2011]. Dostupné z: <http://www.shakespeare2011.net>

Vedlejší webové stránky

Dominantní tvůrce. Název vedlejší webové stránky. Název hlavní webové stránky / webového sídla: *podnázev hlavní webové stránky* [typ nosiče]. Další tvůrce. Místo: nakladatel, datum publikování. Datum aktualizace [cit. datum citování]. Dostupné z: DOI nebo adresa. Path: cesta.

- o Rada VaVaI. Hodnocení výzkumu a vývoje. *Výzkum a vývoj v České republice* [online]. Rada pro výzkum, vývoj a inovace, ©2011. Poslední změna 29.07.2011 09:27. [Cit. 10.8.2011]. Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=611>
- o OP VaVpI. Projekty. *Operační program Výzkum a vývoj pro inovace* [online]. OP VaVpI, ©2000-2015. [Cit. 5.8.2015]. Dostupné z: <http://www.opvavpi.cz/cs/siroka-verejnost/projekty.html>
- o Články. *Věda.cz: Průvodce informacemi o vědě a výzkumu* [online]. MathAn. Poslední změna 10.8.2011. [Cit. 11.8.2011]. Dostupné z: <http://www.veda.cz/findInSection.do?sectionId=1255>

Poznámka: Osobně považuji údaj o místě u většiny webových stránek za irelevantní.

příspěvky na webových stránkách

Tvůrce. Název příspěvku. Další informace o příspěvku. In: Název webové stránky / webového sídla. [typ nosiče]. Místo: nakladatel, datum publikování. Datum aktualizace [cit. datum citování]. Dostupné z: DOI nebo adresa. Path: cesta.

- o TICHÁ, Jana a TICHÝ, Miloš. Jméno Zdeňka Milera nese jedna z planetek obíhajících kolem Slunce. In: *Věda.cz* [online]. 21.4.2011 [cit. 27.7.2011]. Dostupné z: <http://www.veda.cz/article.do?articleId=68377>. Path: Homepage; články; 21.4.2011.

Citace mimo normu

Kvalifikační práce

- Citujeme podle vzoru citace monografie / Místo nakladatelských údajů uvádíme místo a rok vytvoření práce

Tvůrce. *Název*. *Vedlejší názvy*. Místo vytvoření, rok vytvoření. *Rozsah*. Druh práce. Název školy. *Vedoucí práce nebo školitel*.

- HUBENÝ, Petr. *Analýza vlastností protiskluzových zařízení*. Plzeň, 2010. Diplomová práce. Západočeská univerzita. Fakulta elektrotechnická. Katedra aplikované elektroniky a telekomunikací. *Vedoucí práce Jiří DANZER*.
- VARNUŠKA, Michal. Surface reconstruction of geometrical objects from scattered points. Plzeň, 2005. 115 s. Disertační práce. Západočeská univerzita. Fakulta aplikovaných věd. *Školitel Ivana KOLINGEROVÁ*.

Archiválie

Citování archivních dokumentů a rukopisů norma neřeší

Při citování archivních dokumentů **postupujeme vždy od většího celku k menšímu:**

Název instituce (plný oficiální název archivu, muzea), značka/název fondu či sbírky, inventární číslo nebo signatura, číslo kartonu/knihy/složky/spisu, případně datum a místo vydání listin, název nebo stručný popis úředních knih a jejich časový rozsah, u rozsáhlejších materiálů číslo strany

Název archivu. Název nebo značka fondu. Inventární číslo. Název nebo stručný popis. Datum a místo vytvoření dokumentu.

Archiválie

Které z údajů máte uvést, aby bylo možné pramen bezpečně dohledat, je dobré **konzultovat s archivářem či správcem sbírky**

- Národní archiv v Praze, Apelační soud, i. č. 276, fol. 96r-99v.
- Státní oblastní archiv v Plzni, Obchodní a živnostenská komora Plzeň, kart. 55, zpráva o průběhu plenární schůze OŽK z 20. 12. 1917.
- Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Archiv města Olomouce, Listiny, inv. č. 1 z 13. října 1261, u Jihlavy.
- Archivio Secreto Vaticano, Armadio XLIV, vol. 41, f. 177v-178r

*Příklady převzaty z pokynů pro autory sborníků *Minulosti Západočeského kraje a Brno v minulosti a dnes* a z návodu pro studenty Univerzity Palackého v Olomouci.*

Informace získané osobním kontaktem

Rozhovory norma neřeší

Uvádí se: jméno respondenta / relevantní informace podle typu práce, kterou píšete / kde a kdy byl rozhovor veden.

- o Téma: Historie komunistické perzekuce

Interview s Janem NOVÁKEM, nar. 1930, vězněným v Jáchymově v letech 1951–1955. Praha 13.11.2008.

- o Téma: Výzkum svatebních zvyků na Plzeňsku

Informace poskytl Jan NOVÁK, kronikář obce Radčice. Radčice 18.9.2008.

- o Téma: Výzkum svatebních zvyků na Plzeňsku

Rozhovor s Janem NOVÁKEM, Božkov, nar. 1910. Plzeň 24.10.2008.

Metody citování

Norma ISO 690 (verze 2011) uvádí tři metody citování:

1) forma jméno-datum (harvardský systém / harvardský styl)

tato forma přináší i jiný způsob psaní bibliografických citací

2) forma číselného odkazu

3) forma průběžných poznámek

Harvardský systém / styl

Odkazy v harvardském stylu (jméno-datum)

Autorovo jméno je v textu zmíněno

A) Odkazujeme na celou práci:

- Klaus (2007) mluví o doktríně globálního oteplování a označuje ji za ideologii

B) Odkazujeme na konkrétní část práce:

- Novák (2005, s. 25) předpokládá, že ...

Odkazy v harvardském stylu (jméno-datum)

Autorovo jméno není přímo v textu uvedeno

Jeden autor

- Objevuje se i názor, že se jedná o ideologii (Klaus 2007)

Dva autoři

- Uvedeme oba autory
 - (Kotler a Armstrong 2001)

Více autorů

- Uvedeme prvního autora, zkratku et al. nebo její ekvivalent
 - (Hromádka et al. 2010)
 - (Meško aj. 2006)

Dílo nemá autora nebo má mnoho autorů

Na prvním místě bude uveden název díla, za ním rok vydání.

- (African Encyclopedia 1974)

Citace více prací

Názor nebo informace se objevuje v dílech různých autorů.

- Někteří autoři (Novák 2008, Kolářová 2009, Black 2011) dokazují...

Dílo není datováno

Je-li dílo bez data vydání, uvedeme autora a "nedatováno". Pokud píšeme text své práce v angličtině, použijeme zkratku "n.d." (no date).

- (Novák nedatováno)

Dílo je v tisku

Je-li práce již přijata, ale ještě fyzicky nevyšla, můžeme uvést "v tisku". Pokud píšeme text své práce v angličtině, použijeme "in press"

- (Novák v tisku)

Příklady citování v harvardském stylu

Tvůrce, rok. *Název publikace*. *Vedlejší názvy*. Vydání. *Další tvůrce*. Místo: nakladatel. *Počet stran*. Edice, číslo edice. ISBN.

Datum za jménem autora uvádíme za čárkou nebo v závorce:

- HEROUT, Pavel, 2009. *Učebnice jazyka C*. 6. vyd. České Budějovice: Kopp. 271 s. ISBN 978-80-7232-383-8.
- HEROUT, Pavel (2009). *Učebnice jazyka C*. 6. vyd. České Budějovice: Kopp. 271 s. ISBN 978-80-7232-383-8.

Nemá-li kniha autora, píšeme nejprve název a za ním rok vydání.

Časopisy/seriály – celé vydání

Název časopisu. Vedlejší názvy. Místo: nakladatel, rok, od kterého vychází–. ISSN.

Zelené údaje v citacích nejsou povinné.

- *Český lid: sborník věnovaný studiu lidu českého v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku*. Praha: V. Šimáček, 1892–. ISSN 0009-0794.
- *Sdělovací technika: telekomunikace, elektronika, multimédia*. Praha: Sdělovací technika, 1953–. ISSN 0036-9942.

Časopisy/seriály – celé číslo

Název časopisu. Vedlejší názvy. Další tvůrce. Místo: nakladatel, rok, číslování. ISSN.

Zelené údaje v citacích nejsou povinné.

- *Český lid: sborník věnovaný studiu lidu českého v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku*. Red. Čeněk ZÍBRT a Lubor NIEDERLE. Praha: V. Šimáček, 1895, 4(1).
- *Český lid: časopis pro etnologická studia: journal of ethnological studies*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2001, 88(1). ISSN 0009-0794.
- *Plzeňský deník*. Plzeň: Vltava, 10. 7. 2006. 15(158). ISSN 1210-5139.
- *Sdělovací technika: telekomunikace, elektronika, multimédia*. Praha: Sdělovací technika, 2006, 54(12). ISSN 0036-9942.

V případech, kdy citujeme monotematické číslo seriálu, můžeme dát název jednotky za číslo.

- *Studia paedagogica*. Brno: Masarykova univerzita, 2011, (1) Řeč školy. ISSN 1803-7437.

Legislativní dokumenty

Tvůrce. Typ dokumentu, číslo a rok zveřejnění ve sbírce, datum schválení, název. In: *Sbírka zákonů* datum. ISSN.

- ČESKO. Zákon č. 40/1964 Sb. ze dne 26. února 1964, Občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů* 5. 3. 1964, roč. 1964, částka 19. ISSN 0322-8037.
- Zákon 183/2006 Sb. ze dne 14. března 2006, o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

- o LA FONTAINE, Jean de, 2008. *Bajky*. Ilustrace Philippe SALEMBIER, text upravila Dana WINKLEROVÁ. Říčany [u Prahy]: Junior. 115 s. ISBN 978-80-7267-341-4.
- o MEŠKO, Dušan aj., 2006. *Akademická příručka*. Martin: Osveta. 481 s. ISBN 80-8063-219-7.
- o MOZART, Wolfgang Amadeus, 2007. *Fantasia in F minore* [hudebnina]. Praha: Editio Bärenreiter. ISMN M-2601-0376-4.
- o MÜLLER, Richard. a ŠEBEK, Josef, eds., 2014. *Texty v oběhu: antologie z kulturně materialistického myšlení o literatuře*. Praha: Academia. Literární řada. ISBN 978-80-200-2447-3.
- o NÁRODNÍ AGENTURA SOCRATES, 2003. *Rozšíří vstup mé země do Evropské unie možnosti mého studia?* Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. ISBN 80-86345-34-3.
- o PETRÁŇ, Josef, 1997. *Dějiny hmotné kultury. II/2, Kultura každodenního života od 16. do 18. století*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-084-X.
- o RADA EVROPY, 1993. *Evropská sociální charta*. Ostrava: Aries.
- o SAINT-EXUPÉRY, Antoine de, 2011. *Citadela*. 4. úplné vyd. Z francouzského originálu ... přeložila Věra DVOŘÁKOVÁ. Praha: Vyšehrad.
- o SHAKESPEARE, William, 1962. *Jak se vám líbí* [As you like it]. 5. vyd. Z angl. krit. vyd. přel. E. A. SAUDEK. Praha: SNKLU.
- o SOMMEROVÁ, Olga, 2001. *O čem sní ženy*. Praha: HAK. 210 s. ISBN 80-85910-35-7.
- o VEGA, Lope de, 1957. *Až k smrti milovat*. Volně přel. a upravil K.M. WALLÓ. Praha: ČDLJ.
- o ZAHRÁDKA, Pavel, ed., 2014. *Spotřební kultura: historie, teorie a výzkum*. Praha: Academia. 438 s. ISBN 978-80-200-2372-8.

Odkaz v textu: příjmení autora rok, strana

Je-li jméno autora uvedeno přímo v textu, stačí do závorky uvést rok a stranu:

[Novák \(2001, s.31\)](#) se domnívá, že výsledky jsou nejednoznačné...

Více děl od jednoho autora, vydaných ve stejném roce, odlišujeme malými písmeny

Příklad odkazů v textu:

Změnu odkazů lze provést několika způsoby. Jednou z možností je trvalé přepsání odkazů přímo v kódu stránek, což je poměrně snadné uvnitř HTML, ale uvnitř komplexních skriptů je to téměř neřešitelný problém ([Roche 2006, s. 97–98](#)). Druhou možností je ponechat odkazy v původní podobě a změnu provádět dynamicky, "na vyžádání", při prohlížení stránek v archivu, např. pomocí java scriptu ([Masanès 2006c, s. 34](#)).

Úplné bibliografické citace v seznamu řadíme podle prvního autora a podle roku.

Příklad bibliografických citací v soupisu literatury:

9. [MASANÈS, Julien, 2006a](#). Archiving the hidden web. In: Julien MASANÈS, ed. *Web archiving*. Berlín: Springer, s. 115-129. ISBN 978-3-540-23338-1.
10. [MASANÈS, Julien, 2006b](#). Web archiving. In: Marlin Deegan and Simmon Tanner, eds. *Digital preservation*. Londýn: Facet, s. 78-97. ISBN 978-1-856-04485-1.
11. [MASANÈS, Julien, 2006c](#). Web archiving: issues and methods. In: Julien MASANÈS, ed. *Web archiving*. Berlín: Springer, s. 1-53. ISBN 978-3-540-23338-1.

Citování formou číselného záznamu

Odkaz v textu:

- Na bibliografické citace odkazujeme **pořadovým číslem citace a stranou**
- Číslo musíme odlišit od vlastního textu buď použitím závorek (kulatých či hranatých), nebo horního indexu
- **Odkaz na práci bude mít vždy v textu stejné číslo**

Příklad odkazů v textu:

Publikování online nepřináší jen samá pozitiva: ve srovnání s klasickým způsobem publikování má minimálně jeden velký nedostatek. Tradiční tištěné publikace jsou po vydání nezávislé na svých vydavatelích. Naproti tomu webové publikace existují pouze na serverech svých tvůrců, a proto jsou závislé na permanentním publikování těmito tvůrci (23, s. 15). Jedním z řešení, jak odstranit tuto závislost, může být archivace webu.

...

Změnu odkazů lze provést několika způsoby. Jednou z možností je trvalé přepsání odkazů přímo v kódu stránek, což je poměrně snadné uvnitř HTML, ale uvnitř komplexních skriptů je to téměř neřešitelný problém (24, s. 97-98). Druhou možností je ponechat odkazy v původní podobě a změnu provádět dynamicky, „na vyžádání“, při prohlížení stránek v archivu, např. pomocí java scriptu (23, s. 34).

Úplné bibliografické citace jsou v seznamu řazeny v pořadí, v jakém se vyskytly v textu.

Příklad bibliografických citací:

23. MASANÈS, Julien. Web archiving: issues and methods. In: Julien MASANÈS, ed. *Web archiving*. Berlín: Springer, 2006, s. 1-53. ISBN 978-3-540-23338-1.
24. ROCHE, Xavier. Copying websites. In: Julien MASANÈS, ed. *Web archiving*. Berlín: Springer, 2006, s. 93-114. ISBN 978-3-540-23338-1.

Citování formou průběžných poznámek

Odkaz v textu:

- Na bibliografické citace odkazujeme **pořadovým číslem poznámky**
- **Číslo musíme odlišit** od vlastního textu použitím buď **horního indexu, nebo závorek** (kulatých či hranatých)
- Poznámky nemusí obsahovat jen odkazy na literaturu
- **Jedna poznámka může obsahovat odkazy na více zdrojů**
- Poznámky pod čarou (nebo na konci dokumentu) jsou řazeny tak, jak se odkazy vyskytují v textu
- Soupis literatury je řazen podle abecedy

Příklad odkazů v textu:

Změnu odkazů lze provést několika způsoby. Jednou z možností je trvalé přepsání odkazů přímo v kódu stránek, což je poměrně snadné uvnitř HTML, ale uvnitř komplexních skriptů je to téměř neřešitelný problém³². Druhou možností je ponechat odkazy v původní podobě a změnu provádět dynamicky, „na vyžádání“, při prohlížení stránek v archivu, např. pomocí java scriptu³³.

V poznámkách pod čarou, nebo na konci dokumentu, jsou odkazy v pořadí, v jakém je na ně odkazováno v textu.

32. ROCHE, Xavier. Copying websites. In: Julien MASANÈS, ed. *Web archiving*. Berlín: Springer, 2006, s. 93-114. ISBN 978-3-540-23338-1. S. 97-98.

33. MASANÈS, Julien. Web archiving: issues and methods. In: Julien MASANÈS, ed. *Web archiving*. Berlín: Springer, 2006, s. 1-53. ISBN 978-3-540-23338-1. S. 34.

34. BOYKO, Andrew. *Test bed taxonomy for trawler* [online]. 2004 [cit. 25.11.2009]. Dostupné z: www.netpreserve.org/publications/iipc-r-002.pdf

Příklad odkazů v textu:

Ne vždy dochází k úplnému zániku obsahu stránek a trvalé ztrátě informací. Často jde pouze o přesun na jinou URL adresu, ať už v rámci původní domény nebo na jinou doménu. Jedná se o problém trvalosti odkazů – v angličtině se pro tyto případy používá termín "zahnívání" odkazů (link rot). V takovém případě je častokrát možné obsah dohledat pomocí vyhledávačů či jinými prostředky. Např. studie Lawrence odhalila 53 % neplatných odkazů po šesti letech od publikování¹³. Většina z těchto dokumentů však byla stále dostupných na jiných URL a bylo možno nalézt buď originální dokument, nebo alespoň související informace. Pouhá 3 % dokumentů se nepodařilo objevit vůbec. Několik dalších podobně zaměřených studií pro lékařské a vědecké časopisy také dochází k podobným závěrům, že volatilita odkazů je větší než volatilita samotného obsahu¹⁴. Je tedy nutno rozlišovat mezi volatilitou webu a volatilitou URL.

13. LAWRENCE, Steve, PENNOCK, David, FLAKE, Garry, KROVETZ, Bob, COETZEE, Frans, GLOVER, Eric, NIELSEN, Finn, KRUGER, Andries, GILES, Lee. Persistence of Web References in Scientific Research. *IEEE Computer* [online]. 2001 **34**(2), 26-31 [cit. 25.11.2009]. Dostupné z: <http://www.searchlores.org/library/persistence-computer01.pdf>

14. DELLAVALLE, Robert P., HESTER, Eric J., HEILIG, Lauren F., DRAKE, Amanda L., KUNTZMAN, Jeff W., GRABER, Marla, SCHILLING, Lisa M. Going, Going, Gone: Lost Internet References. *Science*. 2003, **302**(5646), 787-788. ISSN 0036-8075. Dostupné též v online verzi: doi 10.1126/science.1088234

WREN, Jonathan D. URL Decay in MEDLINE - a 4-year Follow-up Study. *Bioinformatics* 2008, **24**(11) 1381-85. ISSN 1367-4803.

Formulace prvního a dalších odkazů

První odkaz na zdroj

- musí obsahovat celou bibliografickou citaci (zpravidla u kratších prací)
- u rozsáhlejších prací, které obsahují zvláštní seznam literatury, musí obsahovat tolik údajů, aby byla zajištěna **provázanost odkazu, poznámky a soupisu literatury**

Další odkazy na tentýž zdroj

- pokud citujeme stejný zdroj víckrát, je možné **v dalších poznámkách odkazovat na první odkaz**

Web je hlavní publikační aplikace internetu. Je to jedinečný informační systém, který lze využít pro generování, aktualizování a publikování obsahu všemi představitelnými způsoby, které nabízí moderní výpočetní technika¹⁰. S jeho vznikem se tak objevil snadno dostupný, všudypřítomný a relativně levný prostředek pro tvorbu a šíření informací. Ve srovnání s tradičními publikačními médii jde o revoluci v publikování, která posunuje hranice možnosti ve všech směrech. "Tak jako tiskařský lis stimuloval moderní vydavatelský průmysl, technologie a všudypřítomnost webu znamenaly převrat v šíření intelektuálního vlastnictví" (Iowa State University).

...

Vývoj webu dramaticky zvýšil nejen množství publikovaných informací, ale také počet potenciálních vydavatelů. V byznysu publikování online se může vydavatelem stát téměř kdokoli. Výstižně to vyjádřil autor blogu Dosh Dosh, zaměřeného na blogování a internetový marketing: "Díky extrémně nízkým bariérám vstupu a variabilním nákladům umožňuje web komukoli s počítačem stát se nezávislým vydavatelem: výsledkem je, že množství a rozmanitost online obsahu ve většině oborů daleko přesahuje tištěné publikace."¹¹

Web byl ovšem od samého počátku zamýšlen nejen jako zdroj informací. Uživatelé se také měli aktivně podílet na vytváření jeho obsahu. První webový browser, který vyvinul Berners-Lee, sloužil nejen k prohlížení, ale zároveň i k publikování. V tomto světle je třeba vnímat nejen masivní rozvoj online publikování, ale také vznik tzv. webu 2.0 s velkým podílem obsahu generovaného uživateli. Publikování online nepřináší jen samá pozitiva: ve srovnání s klasickým způsobem publikování má minimálně jeden velký nedostatek. Tradiční tištěné publikace jsou po vydání nezávislé na svých vydavatelích. Naproti tomu webové publikace existují pouze na serverech svých tvůrců, a proto jsou závislé na permanentním publikování těmito tvůrci¹². Jedním z řešení, jak odstranit tuto závislost, může být archivace webu.

Poznámky pod čarou:

10. MASANÈS, Julien. *Web archiving: issues and methods*. S. 15.

11. MAKI. *The future of content in the age of information overload*.

12. MASANÈS, pozn. 10, s. 15.

Soupis literatury:

MAKI. *The future of content in the age of information overload* [online]. Dosh Dosh. 2008 [cit. 25.11.2009]. Dostupné z: <http://www.doshdosh.com/future-of-content-in-the-age-of-information-overload>

MASANÈS, Julien. *Web archiving: issues and methods*. In: Julien MASANÈS, ed. *Web archiving*. Berlin: Springer, 2006, 1-53. ISBN 978-3-540-23338-1.